

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ของผู้บริหาร นักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา สรุปผลในภาพรวมของสภาพปัญหาปัจจุบันพบว่านักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิด การใช้เทคโนโลยีและการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับจะเห็นได้ว่า ความสามารถในการสื่อสารเนื่องจากพยาธิสภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีการเกร็งของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อส่วนที่ใช้ในการพูด คือ ปาก ลิ้น มีการเกร็ง ทำให้การพูดไม่ชัด เมื่อใช้การสื่อสารทางเลือกอื่นใด(Augmentative and Alternative Communication: AAC) ช่วยในการสื่อสารด้วยการชี้เข้า ใช้กล้ามเนื้อมือ การกระพริบตา หรือท่าทางที่แสดงด้วยอวัยวะส่วนอื่นๆ ก็มีผลต่อปัญหาการสื่อสาร จึงส่งผลให้การแสดงออกทางภาษาให้ผู้อื่นรับรู้ ด้วยความไม่เข้าใจได้ ความสามารถในการแก้ปัญหของนักเรียนซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์เดิมที่บ่มเพาะจากสภาพความเป็นอยู่ ปุ่มหลังขาดโอกาสจากครอบครัว ชนเผ่าและสภาพสังคมรอบตัวต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ถึงความสามารถในการ

คิดและความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยเฉพาะการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การทำความสะอาดร่างกาย การแต่งกาย การรับประทานอาหาร เป็นต้น ความต้องการจำเป็นที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นให้ช่วยเหลือซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรงหรือระดับความพิการนั้น ๆ ด้วย อีกทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เป็นสื่อ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นสิ่งจำเป็นต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยเฉพาะกายอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยในการเคลื่อนไหว การพยุงร่างกาย รวมถึงสื่อการเรียนรู้เฉพาะ เช่น คอมพิวเตอร์ที่ต้องมีหน้าจอสัมผัส แม้าท์ เป็นระบบสัมผัสซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการที่จะพัฒนาความสามารถในทุกด้านให้มากที่สุด รวมถึงความคิดเห็นในด้านข้อจำกัดของโรงเรียนในการบริหารจัดการ โครงสร้าง นโยบาย บุคลากร งบประมาณ จัดสรรสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ตลอดจนสภาพแวดล้อมชุมชนด้านวัฒนธรรมประเพณี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมายความร่วมมือของเครือข่ายชุมชน หน่วยงานต่างๆ ก่อให้เกิดปัญหา อุปสรรค ส่งผลถึงผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นต้องพัฒนาให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงมีข้อเสนอแนะให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นสอดคล้องกับศักยภาพความสามารถของนักเรียนแต่ละคนให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันมีสุขภาพ ความปลอดภัย มีความสุขในสังคมโดยไม่เป็นภาระต่อผู้อื่น

ผลวิเคราะห์สภาพภายนอกและภายในสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา สรุปผลได้ ดังนี้

1 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพภายนอกและภายในสถานศึกษา พบว่า มีสภาพปัจจุบัน ปัญหา ข้อจำกัด โอกาส อุปสรรค แต่ละด้าน ได้แก่

1.1 ปัญหา

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันด้านสมรรถนะผู้เรียน จำนวน 5 ด้าน ดังนี้
ด้านความสามารถในการสื่อสาร พบว่า ด้านความสามารถในการสื่อสารพบว่านักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษของโรงเรียนศรีสังวาลย์มีปัญหาในการสื่อสารทางการสื่อสารในชีวิตประจำวันในลักษณะการใช้คำพูดหรือท่าทางเพื่อถ่ายทอดความต้องการของตนเอง และสื่อสารสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมปัจจุบันอีกทั้งการสื่อสารกับบุคคลภายนอกสภาพปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างและการศึกษาของนักเรียนพิเศษ

ด้านความสามารถในการคิด พบว่า นักเรียนพิเศษมีปัญหาในการคิด และวินิจฉัยอย่างมีเหตุผลตลอดจนการใช้ความคิดในเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบทั้งนี้สภาวะทางความคิดของนักเรียนนี้อาจมีความบกพร่องเนื่องจากการกระตุ้นและปรับความบกพร่องไม่สามารถตอบสนองทางความคิดได้ดีสักเท่าไรในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งด้านพฤติกรรมและอารมณ์อย่างชัดเจนอีกทั้งกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในการนำความรู้ไปใช้ในการคิด

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษของโรงเรียนศรีสังวาลย์ประสบปัญหาในการคิดแก้ไขปัญหาในการช่วยเหลือตัวเองในสถานการณ์เฉพาะหน้าหรือสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บางส่วนขาดการมีส่วนร่วมร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ

ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต พบว่า นักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษของโรงเรียนศรีสังวาลย์ประสบปัญหาในการคิดแก้ไขปัญหาในการช่วยเหลือตัวเองในสถานการณ์เฉพาะหน้าหรือสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บางส่วนขาดการมีส่วนร่วมร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นไม่สามารถวางแผนการทำงานได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้คนรอบข้างในชุมชนรอบข้าง และพอใจผูกมิตรพูดคุยกับคนอื่นได้

ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี พบว่า นักเรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ในการแสวงหาความรู้และกระบวนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ยังคงขาดการพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานสิ่งประดิษฐ์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต

1.2 ข้อจำกัด

ด้านโครงการสร้างและนโยบาย พบว่า สถานศึกษาได้จัดทำโครงการสร้างการบริหารโรงเรียน เพิ่มจากฝ่ายบริหารตามโครงสร้างสถานศึกษา 4 ฝ่าย เป็น 6 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนและฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย เนื่องจากข้อจำกัดของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีเงื่อนไขและข้อจำกัดเฉพาะในการดูแลตัวเอง มีความต้องการจำเป็นต้องทำการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและดูแลสุขภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน ส่งผลให้บุคลากรรับภาระงานเพิ่มขึ้น

ด้านการครอบคลุมบริการและคุณลักษณะผลผลิต พบว่า นักเรียนมีข้อจำกัดด้านสุขภาพ สุขอนามัย ไม่สามารถดูแลตนเองในชีวิตประจำวันได้เอง มีความยากลำบากในการเคลื่อนไหวการปฏิบัติกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามความต้องการจำเป็นตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP) ส่วนนักเรียนที่มีการเจ็บป่วย

เรื่องจำเป็นต้องการรักษาตัวที่บ้าน โรงเรียนจัดบุคลากรเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพควบคู่กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้ครอบคลุมพื้นที่บริการของนักเรียน แต่คณะครูบุคลากรผู้รับผิดชอบไม่เพียงพอต่อการบริการ

ด้านบุคลากร พบว่า สถานศึกษาขาดบุคลากรด้านการบริหารงานในฝ่ายต่าง ๆ ตามโครงสร้างบริหารงานจำเป็นต้องแต่งตั้งบุคลากรภายในให้ปฏิบัติหน้าที่แทน แต่ขาดประสบการณ์การบริหารจัดการ นักสหวิชาชีพและพี่เลี้ยงผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เจ้าหน้าที่บริหารไม่เพียงพอและไม่มีใบประกอบวิชาชีพส่งผลให้คณะครูบุคลากรประจำการรับภาระงานมากขึ้น

ด้านการเงิน พบว่า งบประมาณในการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลืองหมวดสาธารณูปโภค ในการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนไม่เพียงพอ ขาดครุภัณฑ์ที่จำเป็น ภายอุปกรณ์ ยาและเวชภัณฑ์ งานฟื้นฟูสมรรถภาพ และงบประมาณซ่อมบำรุงอุปกรณ์ไม่เพียงพอด้วยการใช้งานของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ที่ใช้กายอุปกรณ์

ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า วัสดุอุปกรณ์ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเก่า ล้าสมัย ไม่สามารถใช้งานได้ตรงกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ฝ่ายบริหารไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ต้องแต่งตั้งคณะครูบุคลากรให้ปฏิบัติหน้าที่แทน

ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ครอบครัวของนักเรียนบางส่วนเป็นชนเผ่า มีความเชื่อในความพิการของบุตร มีความเชื่อว่าความพิการมาจากภูตผีปีศาจ เชื่อการรักษาทางไสยศาสตร์มากกว่าทางการแพทย์ ทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่เลี้ยงดูบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลสุขอนามัย สุขภาพ และหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ และนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวเดี่ยว ยากจน อยู่อาศัยในพื้นที่สูงที่เป็นกลุ่มเสี่ยงด้านความปลอดภัยในชีวิต

ด้านเทคโนโลยี พบว่า สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกไม่สามารถใช้งานได้เต็มสมรรถนะ จำเป็นต้องปรับ เสริมอุปกรณ์เพื่อประโยชน์การใช้งาน และการเชื่อมต่อการเข้าถึงเทคโนโลยี

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณจัดหาวัสดุสิ้นเปลืองของบุตรได้ และชุมชนแวดล้อมสถานศึกษาไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณได้เต็มที่

ด้านการเมืองและกฎหมาย พบว่า สภาพสังคมและการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้เห็นนโยบายการศึกษา ขาดความต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ สถานศึกษา สิทธิและโอกาสของผู้พิการไม่เข้าถึงการให้บริการ ขณะเดียวกันผู้พิการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและโอกาสของตนเอง

1.3 อุปสรรค

ด้านโครงสร้างและนโยบาย พบว่า การขับเคลื่อนกลยุทธ์ของโรงเรียนยังไม่สามารถทำได้ทั้งระบบ

ด้านการครอบคลุมบริการ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง มีโรคประจำตัว ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ต้องมีผู้ช่วยเหลือดูแล นักเรียนพิการซ้อน เรียนรู้ได้ช้า และผู้ปกครองมีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน สนับสนุนการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย

ด้านบุคลากร พบว่า จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอต่อภาระงานที่โรงเรียนมี บุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ขาดครูผู้สอนตามวิชาเอก ครูขาดการ คิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอน และขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน

ด้านการเงิน พบว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นจริง การระดมทุนจากภายนอกไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย และการใช้งบประมาณไม่เป็นไปตาม แผนเนื่องจากภาระงานเฉพาะกิจที่ต้องดำเนินงานอย่างเร่งด่วน

ด้านวัสดุอุปกรณ์ พบว่า จำนวนวัสดุ ครุภัณฑ์ การฟื้นฟูสมรรถภาพ เครื่องช่วยผู้พิการไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน งบประมาณในการบำรุงรักษา สื่อ ภายอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ครุภัณฑ์ ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และขาดผู้เชี่ยวชาญในการซ่อมแซมบำรุงรักษา

ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนไม่เป็นระบบครบวงจร ขาดการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาของ โรงเรียนอย่างทั่วถึง

ด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ผู้ปกครองไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ตามวัย เนื่องจากความเชื่อทางวัฒนธรรมและสังคมแวดล้อมที่อาศัย ชุมชนและสังคมมีเจตคติ ทางลบต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นภาระและยุ่งยาก สถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนไม่เอื้อต่อ การเข้าถึงของผู้พิการ

ด้านเทคโนโลยี พบว่า สื่อ เทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อผู้พิการทางร่างกาย ไม่เพียงพอ ไม่เหมาะสมกับสภาพความพิการ ราคาแพง และข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีมาก หลากหลาย ทำให้ยากต่อการวิเคราะห์ แยกแยะ ประเมินและนำไปใช้

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า งบประมาณที่ได้รับจากรัฐไม่สอดคล้องกับภาระงาน การจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงของโรงเรียน

ด้านการเมืองและกฎหมาย พบว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับผู้พิการไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างทั่วถึง การให้สิทธิและโอกาสผู้พิการในการรับบริการ สาธารณะไม่ทั่วถึง ขาดกฎหมายหน่วยงานเฉพาะด้านสวัสดิการผู้พิการ ในส่วนของกายอุปกรณ์

1.4 แนวทางแก้ไข

1.4.1 โรงเรียนดำเนินการแต่งตั้งภายในให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ บริหารงานฝ่ายตามโครงสร้างบริหารงานโรงเรียนให้ครบทุกฝ่าย

1.4.2 โรงเรียนดำเนินการขอใบอนุญาตการสอนกับสำนักงานคุรุสภา สำหรับบุคลากรที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูให้ปฏิบัติการสอนได้

1.4.3 โรงเรียนประสานงานหน่วยงาน เครือข่าย ชุมชน ร่วมมือสนับสนุน การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.4.4 โรงเรียนประชาสัมพันธ์ระดมทรัพยากร งบประมาณ สนับสนุน การดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าประสงค์

1.4.5 การขับเคลื่อนกลยุทธ์ของโรงเรียนให้เป็นระบบมีประสิทธิภาพเกิด ประสิทธิภาพต่อโรงเรียน

1.4.6 สนับสนุนเปิดโอกาสครูบุคลากรได้ศึกษาค้นคว้า มีความรู้ ความเข้าใจ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.4.7 สนับสนุน ส่งเสริมเอื้ออำนวยความสะดวกการให้บริการฟื้นฟู สมรรถภาพ ดูแลสุขภาพอนามัย สุขภาพนักเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้อง ตรงตามความต้องการจำเป็นศักยภาพนักเรียนแต่ละบุคคล โดยแผน IEP/IIP ที่มีคุณภาพ

1.4.8 สร้างขวัญกำลังใจบุคลากรของโรงเรียน เสมือนครอบครัวและ กัลยาณมิตร

1.4.9 สร้างความเชื่อมั่น ทศนคติ เจตคติต่อการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้พิการ แก่ผู้ปกครอง ชุมชน

1.4.10 โรงเรียนควรมีรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบริบทโรงเรียน ภายใต้ข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรค โอกาส

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ทั่วไปผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสอบถามความคิดเห็นกรอบแนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้ความเห็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามการส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความสามารถในการสื่อสาร ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถในการสื่อสาร และใช้การสื่อสารเสริมทางเลือกอื่น เช่น การสื่อสารทั้งทางวาจา ทางกาย ภาษาท่าทาง สื่อภาพหรือสื่ออื่น ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม กับศักยภาพของนักเรียน

2. ด้านความสามารถในการคิด ควรส่งเสริมกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม การฝึกปฏิบัติจากกิจกรรม ชี้นำงาน ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ และการตัดสินใจด้วยตนเอง และการตัดสินใจร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

3. ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ควรฝึกทักษะการแก้ปัญหาจากสิ่งต่าง ๆ ใกล้ตัว ไปยังสิ่งต่าง ๆ ที่ไกลตัว การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกับบุคคลอื่น

4. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ควรส่งเสริมความสามารถในการใช้ชีวิตของผู้เรียนที่มีความพิการทางร่างกายฯ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน กิจกรรมส่งเสริมความสามารถ การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดูแลสุขภาพอนามัย การฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นต้น

5. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ควรส่งเสริม การเลือก การใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับความพิการและเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยี การเข้าถึงเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตประจำวัน

3. ผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า ผลการศึกษา 1) สภาพการพัฒนาการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปาน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยราย

ด้านสูงสุด พบว่า ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิด เป็นสมรรถนะเชิงบูรณาการที่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่มีอยู่ในปัจจุบัน และ2) ความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ข้อค้นพบในการพัฒนาเด็กพิการทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มี 4 ส่วนสำคัญ คือ I: Impairment คือ สภาพความพิการเฉื่อยชา ข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากความพิการ E: Empowerment การพัฒนาศักยภาพหรือขีดความสามารถของนักเรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ B: Barrier free การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างสะดวก ไม่เป็นภาระกับผู้อื่น และควรเพิ่ม N: Network การใช้เครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาทั้ง 4 ส่วน นั้น ล้วนเป็นการพัฒนาที่ตัวนักเรียนเป็นหลัก ดังนั้น รูปแบบการบริหารทั้ง 4 ส่วน (IEBN) พัฒนาให้ผู้เรียนคุณภาพด้านวิชาการ คุณลักษณะที่ดี มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทหรือสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร ด้วยสภาพความพิการ ทำให้ความสามารถในการสื่อสารของเด็ก ๆ บกพร่องไป ทั้งจากสาเหตุสภาพร่างกายและความสามารถในการเรียนรู้ ทั้งสองสาเหตุเกิดจากสภาพความพิการ ดังนั้นในการพัฒนาสมรรถนะในด้านนี้ จึงมีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูหรือการใช้อุปกรณ์สื่อสารเสริมทางเลือกอื่น 2) ความสามารถในการคิดในทุกด้าน จึงมีความจำเป็นต้องคัดกรองเด็กตามความสามารถในการเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามศักยภาพ ของนักเรียนแต่ละบุคคล 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหา และกิจกรรมการทำงานร่วมกัน 4) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต นักเรียนได้รับการพัฒนาการใช้ทักษะชีวิตการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถดำรงชีวิตประจำวัน และจัดการแก้ปัญหา และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม 5) ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีช่วยให้นักเรียนพิการเข้าถึงการทำงานและการใช้ชีวิตประจำวัน รวมทั้งยังพบประเด็นใหม่ ได้แก่ การดำรงชีวิตอย่างอิสระ (Independent

Living) เป็นความสามารถที่จำเป็นสำหรับนักเรียนพิการทางร่างกาย ในการดำรงชีวิตควบคู่กับการใช้ทักษะชีวิตได้อย่างปกติสุข

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผลจากการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ รูปแบบการการจัดการ IEBN ซึ่งได้มีองค์ประกอบเพิ่มเติม คือ **ระบบ (System)** คือ ระบบ เป็นปัจจัยหลัก ที่ได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม ถือเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนานั้นที่ได้รับการพัฒนาเชิงบูรณาการทุก และ **ทักษะ (Skills)** การพัฒนาทักษะของครูผู้สอน บุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ การพัฒนาเชิงบูรณาการอย่างเชี่ยวชาญ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะนั้นไปยังผู้เรียนด้าน เป็นรูปแบบการการจัดการเชิงใหม่ คือ 2SIEBN Model (S1: System, S2: Skills, I หมายถึง Impairment , E หมายถึง Empowerment, B หมายถึง Barrier - Free, และ N หมายถึง Network) ผู้การเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ 5 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการสื่อสาร 2) ด้านความสามารถในการคิด 3) ด้านความสามารถในแก้ปัญหา 4) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

3. ผลการสร้างรูปแบบการการจัดการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

รูปแบบการการจัดการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 2SIEBN Model ที่มีส่งผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการแก่ผู้เรียน มีองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 S1 หมายถึง System คือการบริหาร จัดการในด้านต่างๆ ของโรงเรียน ได้แก่ โครงสร้าง นโยบาย กลยุทธ์ และรูปแบบการดำเนินการ เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้เป็นไปได้เหมาะสม รวดเร็ว ทันสมัย ภายใต้การขับเคลื่อนตามกรอบแนวคิด KULYA TECHNIQUE ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

- Knowledge (K) เป็นการมุ่งเสริมสร้างให้ครูและบุคลากร มีการพัฒนาตนเองเพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อออกแบบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพตามสมรรถนะที่ต้องการ มีการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ

- Understand (U) หมายถึง การดำเนินงานด้วยความเข้าใจเข้าถึงอย่างแท้จริงในบริบทของนักเรียนและสร้าง โอกาสให้นักเรียนมีความมั่นคง และทักษะอาชีพได้

- Love (L) เป็นการแสดงถึงความรัก ความเอ็นดู ความหวังดี ต่อนักเรียนอย่างจริงใจ การปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษทุกคนอย่างเท่าเทียมด้วยความจริงใจ และเป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม

- Yearning (Y) ความปรารถนาของผู้บริหารและองค์กรสถาบันในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะอย่างเต็มขีดความสามารถด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดที่หลากหลาย

- Action After Review (A) การประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูล และถอดบทเรียนเพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวางแผนให้แก่ผู้เรียนต่อไป

3.2 S2 หมายถึง Skills ทักษะ คือ การพัฒนาครูผู้สอน บุคลากรของโรงเรียน ให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถของตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินงาน พัฒนาทักษะในทุกฝ่ายงานของโรงเรียน เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมต่อการปฏิบัติงาน เช่น กิจกรรมการวางแผนแนวทางการพัฒนาฝ่ายงาน กิจกรรมอบรมพัฒนาบุคลากร กิจกรรมพัฒนาระบบงานฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน และกิจกรรมประสานความร่วมมือการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน กิจกรรมวางแผนแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้ได้รับทักษะในการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการได้

3.3 I หมายถึง Impairment คือการจัดการสภาพความพิการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางด้านร่างกาย โดยเชิงนโยบายโรงเรียน ได้มีการจัดตั้งฝ่ายฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย มีหน้าที่ให้บริการบำบัดฟื้นฟู เตรียมความพร้อม แก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการทางกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด และการฟื้นฟูอื่นใดที่จะสามารถพัฒนาความสามารถทางร่างกายและการเคลื่อนไหวสำหรับนักเรียน

3.4. E หมายถึง Empowerment คือการพัฒนาศักยภาพหรือเพิ่มขีดความสามารถที่เหลืออยู่ของผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการทำงานและการอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จะช่วยให้ นักเรียนปรับตัวและใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นได้ดี เกิดความสัมพันธอันดี และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีทักษะการทำงานอาชีพพื้นฐาน เพื่อต่อยอดการประกอบอาชีพด้วยการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงานสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้

3.5. B หมายถึง Barrier – free คือ การจัดการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้สามารถเข้าถึงบริการและสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนขจัด

ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่เป็นทักษะต่าง ๆ รวมถึงอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดเพื่อขจัดอุปสรรคเหล่านี้

3.6. N หมายถึง Network คือ องค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน บุคคล ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ตลอดจน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถศึกษาต่อได้ทั้งสายสามัญ และ สายอาชีพ พัฒนางานอาชีพเพื่อ การมีงานทำ สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคตไม่เป็นภาระของคน ในครอบครัว ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของประเทศชาติ และพลโลก

4. ผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของ รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

ผลการตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง / ความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ / ประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.38$)

ระยะที่ 3 ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โดยการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระหว่างปีการศึกษา 2561 และปีการศึกษา 2562 มีดังนี้

1) ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการ การศึกษา 2561 ภาพรวมอยู่ในระดับ ดี ร้อยละ 86.93 ปีการศึกษา 2562 ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการ ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.03 มีผลการพัฒนาความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.10

2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.95 ปีการศึกษา 2562 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีเยี่ยม ร้อยละ 93.05 จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งสองปีการศึกษา แต่มีผลการพัฒนาความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.10 ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3) ความพึงพอใจของ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อผลการการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 กับ ปีการศึกษา 2562 นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ผู้วิจัยเริ่มศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยศึกษากระบวนการบริหารจัดการศึกษาตามโครงสร้างการบริหาร มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา รูปแบบ ดังนี้ 1) ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา 2) ขั้นตอนการสร้างและพัฒนา รูปแบบ 3) ขั้นตอนการตรวจสอบรูปแบบ 4) ขั้นตอนการใช้ ทบทวนและปรับปรุงรูปแบบ สอดคล้องกับ เกรียงไกร สังจะหลุย. 2557, หน้า 83-84: เชิดศักดิ์ สุขโสภณ. 2553, หน้า 120. อร่าม วัฒนะ, 2561, หน้า 1 ทำให้ได้รูปแบบที่ดี มีคุณภาพ เหมาะสม สอดคล้องตรงตามความต้องการจำเป็นของผู้เรียน และบริบทของโรงเรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายที่มีอยู่ ด้านพัฒนา ความสามารถการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ให้บริการ ลดอุปสรรคในการทำงาน เอื้อต่อการเรียนรู้ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ โดยไม่เป็นภาระกับผู้อื่น ก่อให้เกิดความสุข เห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีชุมชน เครือข่ายให้การส่งเสริมสนับสนุน และเอื้ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในการสื่อสาร การคิดและแก้ปัญหา การใช้ ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ ซึ่งรูปแบบที่ดีนี้สามารถ 1) ทำนายผลที่ตามมา ตรวจสอบได้ สามารถนำไปสร้างเครือข่ายเพื่อไปพิสูจน์และทดสอบได้ 2) โครงสร้างของรูปแบบประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) สามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์หรือเรื่องนั้นได้ 3) รูปแบบสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน (Interrelation) รวมถึงช่วยขยาย ขอบเขตของการเสาะแสวงหาความรู้ได้ 4) รูปแบบประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์แบบเชื่อมโยง (Associating Relationship) (Keeves. 1997,p. 386-387) ได้กล่าวไว้ ได้เป็นรูปแบบ IEBN ในระยะแรกที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) จากโครงสร้างและบริบทต่าง ๆ ภายในองค์กรและมีปัจจัยต่าง ๆ ภายนอก องค์กร ที่มีส่วนร่วมบริหารงานโรงเรียน แล้วได้พัฒนารูปแบบเป็นระยะ ๆ ตามที่ คีฟว ได้กล่าวถึง รูปแบบที่ดีว่า 5) ควรเป็นเครื่องมือสร้างความคิดรวบยอดใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรใหม่ ที่จะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในเรื่องที่ศึกษา (Keevas, 1988. p. 560) โรงเรียนจึงได้

พัฒนารูปแบบ ทบทวนสภาพบริบทและสร้างรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของโรงเรียน ได้รูปแบบใหม่คือ SIEBN

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ จากสภาพแวดล้อมภายในที่มีข้อจำกัดด้านโครงสร้าง นโยบาย การให้บริการและคุณลักษณะผู้เรียน บุคลากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์และบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมภายนอกได้แก่ อุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนเป็นองค์กรรวมได้สอดคล้องกับ อภิชาติ พันธเสนและคณะ (2558, มปป.) ที่สังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาโดยประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ปี 2535 - 2558 พบว่า ปัญหาใหญ่ของระบบการศึกษาไทย คือปัญหาการบริหารการศึกษา ตามมิติต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การบริหารหลักสูตรของสถานศึกษาได้อิงส่วนกลางเป็นหลัก ไม่ได้มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง หลักสูตรแกนกลางถูกควบคุมจากส่วนกลางไม่ได้ยืดหยุ่นต่อท้องถิ่น
- 2) การแก้ปัญหาทางการศึกษาแบบหน่วยงานส่วนกลางทั้งที่มีการกระจายอำนาจแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาแล้วมีการบังคับบัญชาผ่านเขตพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา แต่หากเขตพื้นที่ไม่มีหน่วยงานย่อยตั้งอยู่ หน่วยงานกลางจะตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นเพื่อแก้ปัญหา
- 3) การบริหารบุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ได้ครูและบุคลากรไม่ตรงเป้าประสงค์และไม่ตรงเวลา ค่าเช่า การพิจารณาจัดสรรขึ้นกับนโยบายของกระทรวงศึกษาไม่คล่องแคล่วทันต่อการแก้ปัญหา
- 4) การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่สังกัดภาครัฐ สถานศึกษาจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการตรวจสอบการใช้เงินจากหน่วยงานจากกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานภายนอกได้ รวมถึงไม่สามารถขอรับงบประมาณแบบเหมาจ่ายรวมได้
- 5) ความไม่พร้อมของบุคลากรทางการศึกษาทั่วไป มีการปฏิรูปเพื่อสร้างความยืดหยุ่นในการบริหารการศึกษา ซึ่งมีสภาพเป็นแบบราชการ ให้กลายเป็นองค์กรแบบมหาชนหรือนิติบุคคลทำให้ครูและบุคลากรต่อต้าน เพราะอาจมีการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาปัจจุบันมีความอ่อนแอ ไม่สามารถกำหนดนโยบายหรือคานอำนาจผู้บริหารได้จริง
- 6) ความไม่พร้อมของผู้บริหารการศึกษาในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารมักไม่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ไม่สนใจปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย หรือไม่ส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการ รวมถึงผู้บริหารมักไม่ปรากฏตัวในโรงเรียนด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม

เอมอร์ วิริยะขันติกุล (2555: มปป) กล่าวว่า ผลการวิจัยสภาพและแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า สถานศึกษามีการจัดการ และใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนไม่เหมาะสม ไม่ตรงกับความต้องการที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอนและสุจินต์ สว่างศรี (2558, หน้า 283-284) ได้วิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในประเทศไทย จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมภายในมีข้อจำกัด ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านการให้บริการและคุณลักษณะของผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ อุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและกฎหมาย ของสถานศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเรียนร่วม ทำให้ไม่สามารถจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล

ในการนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ด้วยตนเองตามกรอบประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญในการบริหารงานของโรงเรียนเป็นการสัมภาษณ์ทั่วไปโดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อมูลประกอบการวิจัย หลังจากนั้นได้ทำการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง ทำให้เกิดกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบการบริหาร จึงศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ผู้วิจัยทำการร่างรูปแบบ IEBN และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกฝ่ายบริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการสถานศึกษา นำข้อมูลทั้งหมดสังเคราะห์แล้วสร้างรูปแบบ 2SIEBN พร้อมตรวจสอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เกี่ยวข้อง เมื่อได้รูปแบบที่ชัดเจนแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ทบทวน ตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาอีกครั้งหนึ่ง และศึกษารูปแบบการบริหารต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เช่น รูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา (School Excellence Model: SEM) รูปแบบการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงการบริหารจัดการโรงเรียนเฉพาะความพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีความบกพร่องด้านร่างกายที่มีข้อจำกัดในความพิการเฉพาะตัวบุคคลแล้ว จำเป็นต้องมีการสนับสนุนสื่อ บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ค่อนข้างมาก ควบคู่กับการเข้าถึงสิทธิที่จะมีสุขภาพตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ตามที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (The united nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities: CRPD) มยู่รี พิวัสสุวรรณและคณะ (2556, หน้า 1) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 วรรค 2 ที่กำหนดให้สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการ

ฟื้นฟูสมรรถภาพการพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด และวรรค 3 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบการสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551, 2551, หน้า 4) ผู้วิจัยตระหนักและให้ความสำคัญที่ต้องพัฒนารูปแบบที่จะเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนเชิงบูรณาการสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนได้

ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. คุณลักษณะผู้บริหารในยุคศตวรรษใหม่ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จต้องเป็นผู้ที่พัฒนาทักษะด้านประสิทธิผลเชิงกระบวนการความเป็นผู้นำสามารถต่อยอดนวัตกรรมการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดอยู่กับที่ มีการปรับ เปลี่ยนแปลงสถานศึกษาไปสู่ความยืดหยุ่น มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากล มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์การบริหารองค์กร ทีมงานที่มีศักยภาพสูงสุด ทำงานเชิงรุกแบบมีส่วนร่วม นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ และใช้ข้อมูลนั้นเป็นฐานการบริหารจัดการองค์กรทุกด้าน เข้าใจปรัชญาการจัดการศึกษาพิเศษ และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

2. การพัฒนาวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน ครู บุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีการสร้างคุณลักษณะ การริเริ่มสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ ความร่วมมือ ความมุ่งมั่น ความพากเพียร ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความเชื่อมั่น ความเต็มใจ เปิดโอกาสให้มีวิสัยทัศน์ สร้างชุมชน สร้างพลังเชิงบวก นำไปสู่การประกอบการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และเป็นตัวแบบที่ดีให้สถานศึกษา

3. ความมุ่งมั่น ผลสำเร็จของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ การกิจตามแผนปฏิบัติการ โรงเรียน และมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ โดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการเสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุน จัดการปัจจัยนำเข้า เปิดโอกาส สร้างสรรค์วิธีการดำเนินงาน ร่วมแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานที่มีคุณภาพ

4. การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษามีความแตกต่างและความบกพร่องที่หลากหลาย ต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan:

IIP) แผนการเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (Individual Transition Plan: ITP) ร่วมกับแผนการจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมพัฒนาครู บุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการ วิธีการของกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นในการบูรณาการกิจกรรมทักษะจำเป็นในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันให้กับผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจนใช้สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ความช่วยเหลืออื่นใดและบริการต่าง ๆ ให้ครอบคลุม เป็นพื้นฐานเสริมศักยภาพ

5. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จากสภาพความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพของผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบบูรณาการควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนแล้ว จำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้เป็นแบบอารยสถาปัตยกรรม (Universal Design)

6. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีความสุขโดยสถานศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยสถานศึกษาแห่งความสุข โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสมานฉันท์ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการผ่อนคลายสบายใจ ด้านองค์กรเป็นเลิศ และด้านก้าวทันเทคโนโลยี ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ข้อมูลย้อนกลับและเงื่อนไขปัจจัยแห่งความสำเร็จ ส่งผลให้นักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 2SIEBN จึงเป็นรูปแบบที่ครอบคลุมชัดเจนเป็นรูปธรรมสามารถตรวจสอบได้ โดยการนำไปใช้บริหาร โรงเรียนในปี 2562 แล้วทำการสอบถามความพึงพอใจจากผู้เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถาม แล้วเผยแพร่และขยายผลการใช้รูปแบบ 2SIEBN ในสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัดจะเห็นได้ว่า รูปแบบ SIEBN ประกอบด้วยองค์ประกอบคือ

S1 หมายถึง System คือการบริหาร จัดการในด้านต่างๆ ของโรงเรียน ได้แก่ โครงสร้างนโยบาย กลยุทธ์ และรูปแบบการดำเนินการ เสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้เป็นไปได้เหมาะสม รวดเร็ว ทันสมัย ภายใต้การขับเคลื่อนตามกรอบแนวคิด KULYA TECHNIQUE ของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

- Knowledge (K) เป็นการมุ่งเสริมสร้างให้ครูและบุคลากร มีการพัฒนาตนเองเพื่อแสวงหาความรู้ เพื่อออกแบบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพตามสมรรถนะที่ต้องการ มีการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ

- Understand (U) หมายถึง การดำเนินงานด้วยความเข้าใจเข้าถึงอย่างแท้จริงในบริบทของนักเรียนและสร้างโอกาสให้นักเรียนมีความมั่นคง และทักษะอาชีพได้

- Love (L) เป็นการแสดงถึงความรัก ความเอ็นดู ความหวังดี ต่อนักเรียนอย่างจริงจัง การปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษทุกคนอย่างเท่าเทียมด้วยความจริงใจ และเป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม

- Yearning (Y) ความปรารถนาของผู้บริหารและองค์กรสถาบันในการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะอย่างเต็มขีดความสามารถด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดที่หลากหลาย

- Action After Review (A) การประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูล และถอดบทเรียนเพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวางแผนให้แก่ผู้เรียนต่อไป

S2 หมายถึง Skills ทักษะ คือ การพัฒนาครูผู้สอน บุคลากรของ โรงเรียนให้มีทักษะความรู้ความสามารถของตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ โดยมีการจัดทำแผนการดำเนินงานพัฒนาทักษะในทุกฝ่ายงานของโรงเรียน เพื่อให้สามารถเตรียมความพร้อมต่อการปฏิบัติงาน เช่น กิจกรรมการวางแผนแนวทางการพัฒนาฝ่ายงาน กิจกรรมอบรมพัฒนานุคลากร กิจกรรมพัฒนาระบบงานฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน และกิจกรรมประสานความร่วมมือการฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียน กิจกรรมวางแผนแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาถ่ายทอดความรู้ผู้เรียนที่มีความจำเป็นพิเศษให้ได้รับทักษะในการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการได้

I หมายถึง Impairment คือการจัดการสภาพความพิการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางด้านร่างกาย โดยเชิงนโยบายโรงเรียนได้มีการจัดตั้งฝ่ายฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย มีหน้าที่ให้บริการบำบัดฟื้นฟู เตรียมความพร้อม แก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการทางกายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด และการฟื้นฟูอื่นใด ที่จะสามารถพัฒนาความสามารถทางร่างกายและการเคลื่อนไหวสำหรับนักเรียน

E หมายถึง Empowerment คือการพัฒนาศักยภาพหรือเพิ่มขีดความสามารถที่เหลืออยู่ของผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการทำงานและการอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จะช่วยให้นักเรียนปรับตัวและใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นได้ดี เกิดความสัมพันธ์อันดี และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีทักษะการทำงานอาชีพพื้นฐาน เพื่อต่อยอดการประกอบอาชีพด้วยการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงานสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้

B หมายถึง Barrier – free คือ การจัดการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้สามารถเข้าถึงบริการและสามารถปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำรงชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่เป็นทักษะต่าง ๆ รวมถึงอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดเพื่อขจัดอุปสรรคเหล่านี้

N หมายถึง Network คือ องค์กรภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชน บุคคล ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ตลอดจน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถศึกษาต่อได้ทั้งสายสามสามัญ และ สายอาชีพ พัฒนางานอาชีพเพื่อการมีงานทำ สามารถต่อขอการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคตไม่เป็นภาระของคนในครอบครัว ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสมาชิกที่ดีของประเทศชาติ และพลโลก

การนำรูปแบบ 2SIEBN ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในโรงเรียน

1. การพัฒนาศักยภาพผู้เรียน

จากการที่ผู้เรียนมีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ สมรรถนะการเรียนรู้ ลีลาการเรียนรู้ ความแตกต่างเฉพาะความพิการของแต่ละคน ตลอดจนการช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต้องมีผู้คอยช่วยเหลือ จึงเป็นความยากลำบากของครูผู้สอนที่ต้องทำการ

1.1 วิเคราะห์ผู้เรียนเชิงลึกให้ได้มาซึ่งประวัติครอบครัว สุขภาพ ความพิการ การรักษา การใช้จ่าย การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล ความต้องการจำเป็นที่จะต้องใช้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะตน จุดเด่น จุดอ่อน ความสามารถพิเศษ ฯลฯ ให้ครอบคลุม

1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จำเป็น เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตให้ครอบคลุม เหมาะสมต่อความพิการ ความต้องการจำเป็นและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

1.3 จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: *IEP*) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: *IIP*) และแผนการเปลี่ยนผ่านเฉพาะบุคคล (Individual Transition Plan: *ITP*) ให้กับผู้เรียนแต่ละคนให้มีความสามารถเป็นไปตามเป้าหมายการจัดการศึกษาระยะยาว (1 ปี) ระยะสั้น (1 ภาคเรียน) เชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นระบบ มีการวางแผนการสอนด้วยเทคนิควิธีการ นวัตกรรม ใช้สื่อเทคโนโลยีร่วมเรียนรู้ ชี้นำอำนวยความสะดวก ปรับปรุงการเรียนการสอนจากผลหลังการสอน มีการวัดประเมินผล ก่อน ระหว่างและหลังเรียน บูรณาการ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมจริยธรรม บูรณาการฟื้นฟูสมรรถภาพควบคู่กับการเรียนการสอน มีรูปแบบการสอนแบบ STEAM ทุกสาระ การเรียนรู้ ประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะหลัก 5 ด้าน คือ ความสามารถในการสื่อสาร การคิดและแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และสามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระ

ผลจากการจัดกิจกรรมบูรณาการต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ เชิงประจักษ์ เกิดทักษะดังนี้

1) นักเรียนมีทักษะพื้นฐานทางด้านงานอาชีพ สามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองมีความถนัดและมีความสนใจ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล การรู้จักเลือกเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ บนพื้นฐานของความปลอดภัย มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรู้ ทักษะ กระบวนการในงานอาชีพ และสามารถต่อยอดอาชีพได้อย่างยั่งยืน

2) นักเรียนมีทักษะการวางแผนในการทำงาน ทำงานเป็นขั้นตอนการ เรียงลำดับความสำคัญของงาน การทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีความคิดสร้างสรรค์

3) นักเรียนมีทักษะทางการตลาด จากการนำผลิตภัณฑ์งานอาชีพ และ ผลผลิตของสวนเกษตรไปจำหน่ายตามสถานที่ต่าง ๆ

4) นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้จากการฝึกทักษะอาชีพ ลดภาระของ ผู้ปกครอง

5) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ รักในการทำงาน และประกอบอาชีพ สุจริต

6) นักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถนำมาวางแผนและ พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

7) นักเรียนเกิดการเรียนรู้และประดิษฐ์นวัตกรรมที่ได้จากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิค STEM

2. การฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการของผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางด้าน ร่างกาย ที่มีการสูญเสียหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่าง ๆ ตามสภาพความพิการของโรคหรือมีความ ผิดปกติ สูญเสียอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ไม่สามารถเคลื่อนไหว มีการเกร็ง การดึงตัวของกล้ามเนื้อ การอ่อนแรงของกล้ามเนื้อ และ/หรือมีปัญหาด้านสุขภาพ ความพิการอื่นร่วมด้วย มีความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการบริการด้านการแพทย์ เพื่อป้องกัน ชะลอ ปรับปรุง ชดเชย และบำรุงรักษาประสิทธิภาพของระบบการทำงานหน้าที่ของอวัยวะ รวมถึงสภาพจิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคมให้ได้ดีที่สุด ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ด้วยวิธีการ กระบวนการ เครื่องมือ

ตั้งอำนวยความสะดวกอื่นใด จึงได้จัดกิจกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพควบคู่กับการจัดการเรียนการสอน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นองค์รวม ทั้งด้านกิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด ดนตรีบำบัด ศิลปะบำบัด นันทนาการบำบัด ธาราบำบัด อรรถบำบัด อาชาบำบัด การฝึกอาชีพเพื่อการมีงานทำ รวมทั้งการบริการประสานส่งต่อ เพื่อการเข้าถึงแหล่งสนับสนุนต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ครอบคลุม ชุมชน และสังคมตามบริบทสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับระดับความสามารถของศักยภาพผู้เรียนแต่ละคน

ผลที่เกิดจากการที่นักเรียนได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นที่ยอมรับ สร้างชื่อเสียง ได้แก่

- 1) วงดนตรีศรีสังวาลแบนด์ ได้รับเชิญให้ไปแสดงทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาคและระดับประเทศ
- 2) การแสดงวิลแชร์แดนซ์ ได้รับเชิญทั้งในระดับภาค ระดับประเทศและต่างประเทศ
- 3) การกีฬาที่นักเรียนได้เป็นตัวแทนนักกีฬาระดับชาติ เพื่อเข้าแข่งขันระดับโลก

3. การพัฒนาศักยภาพหรือเพิ่มขีดความสามารถที่เหลืออยู่ของผู้เรียนให้มีสมรรถนะด้านการเรียนรู้ ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในหลักสูตร กิจกรรมเสริม การวางแผนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเรียนรู้งานอาชีพเพื่อการมีงานทำในอนาคตอย่างเป็นระบบ สร้างผู้เรียนให้พัฒนาเป็นองค์รวม บูรณาการทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ การอ่าน การปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่น สร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มีทักษะการทำงาน ขยัน มีความเพียร ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ความสามารถ สร้างชื่อเสียงให้สถานศึกษา ได้แก่

- 1) ได้รับรางวัลเหรียญทอง ชนะเลิศ กิจกรรมการประกวดโครงงานสิ่งประดิษฐ์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายงาน PIM Robotics Playground 2019 ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ วันที่ 23 มิถุนายน 2562
- 2) ได้รับรางวัลเหรียญเงิน กิจกรรมการประกวดสิ่งประดิษฐ์เชิงสะเต็มศึกษา (STEM Invention Contest) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย งาน Thailand STEM Festival 2019 ณ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย เชียงใหม่ วันที่ 8-9 สิงหาคม 2562

3) ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 การแข่งขันโครงงานสิ่งประดิษฐ์จากบอร์ด KidBright บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร

4) ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การแข่งขันอากาศยานไร้คนขับ ณ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

5) ได้รับรางวัล IT Challenge Award การแข่งขันความท้าทายทางเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสากล ประจำปี 2562 ค่ายเยาวชนพิการไทยเพื่อเข้าร่วมการแข่งขันความท้าทายทางเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสากล ประจำปี 2561 วันที่ 7-11 พฤศจิกายน 2561 ณ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศรัฐอินเดีย

6) ได้รับรางวัล ชนะเลิศ ระดับเหรียญทอง การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ (Impromptu Speech) บกพร่องทางร่างกาย ม.1 - ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

7) ได้รับรางวัล ชนะเลิศ ระดับเหรียญทอง การแข่งขันการสร้าง Home Page ประเภทบกพร่องทางร่างกาย ม.1-ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 69 ปีการศึกษา 2562

4. การจัดเสริมสร้างศักยภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้สามารถเข้าถึงบริการ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา การใช้อาคารที่มีทางลาดลิฟท์ขึ้นลง อาคารเรียน อาคารเรียนเชื่อมโยงกับหอพัก การปรับสภาพห้องเรียนให้กว้างเพียงพอในการเคลื่อนย้ายรถเข็นรวมถึงห้องน้ำและห้องต่าง ๆ ที่เอื้อต่อสุขอนามัย ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีใหม่ ๆ ช่วยในการดูแลจัดการงานเกษตร ใช้ระบบ Smart Farm การใช้พาหนะขนส่งด้วยรถโดยสารส่วนบุคคลเฉพาะที่เอื้อต่อการเคลื่อนย้ายผู้เรียนพร้อมรถเข็น การปรับอุปกรณ์การเรียน การเคลื่อนไหวของผู้เรียนจัดให้มีงานซ่อมแซมกายอุปกรณ์ในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เฉพาะเพื่อให้คล่องตัว รวดเร็ว ประหยัดใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่เอื้อต่อผู้เรียน

ผลจากการจัดเสริมสร้างศักยภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนทำให้

1) ผู้เรียนมีความสุข สามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิตได้อย่างอิสระด้วยตนเองได้ ลดภาระต่อผู้อื่น คิดและแก้ปัญหาการปฏิบัติตนด้านสุขอนามัย ในชีวิตประจำวันได้

2) ผู้เรียนมีสภาพจิตใจที่มั่นคง มีวินัยมีความรับผิดชอบเชื่อมั่นในตนเองกล้าที่จะปฏิบัติตน เช่นเดียวกับผู้อื่น คลายความกังวลเรื่องกายอุปกรณ์ อุปกรณ์เสริมการเคลื่อนที่หรือกายอุปกรณ์เสริม

3) ผู้เรียนสามารถเข้าถึง สิทธิและโอกาสขั้นพื้นฐาน บริการด้านการศึกษา ควบคู่กับบริการอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้รวมถึงระบบดูแลช่วยเหลือทำให้เกิดความรักผูกพัน สถานศึกษา เสมือนเป็นบ้าน เป็นครอบครัวเดียวกัน

5. การสร้างองค์กรเครือข่ายทางภาครัฐเอกชนบุคคล ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ตลอดจนผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถเรียนต่อได้ทั้งสายสามัญ และอาชีพ พัฒนางานอาชีพเพื่อการมีงานทำในอาชีพพื้นฐาน ที่คิดให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพของตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระของครอบครัว สร้างรายได้เป็นของตนเอง ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีประสานความร่วมมือของเครือข่ายดังกล่าวเกิด ความร่วมมือพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา ดังนี้ ลำเพย เย็นมนัส กล่าวไว้ว่า การบริหารในยุค ปัจจุบัน เป็นการมุ่งเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งเกิดขึ้นโดยผู้บริหาร ผู้ได้บังคับบัญชา ชุมชน สังคม องค์กรเอกชน องค์กรภาครัฐและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมภาคภูมิใจ ยิ่งผู้บริหารสนับสนุนให้มีการร่วมมือกันเท่าไร ยิ่งเพิ่มพูนอำนาจ และความศรัทธาแก่ผู้ได้บังคับบัญชามากขึ้นเท่านั้น มากกว่าการที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ตาม ลำพัง เพราะว่าผู้บริหารและผู้ได้บังคับบัญชาต้องทำงานกันเป็นทีม (ลำเพย เย็นมนัส, 2557, มมป.) และสอดคล้องกับ นุชนาด สอนสงและคณะ ที่ศึกษาวิจัยองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัดเป็นพหุองค์ประกอบ 8 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่าย 2) บรรยากาศการมีส่วนร่วม 3) องค์กรเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) ภาวะผู้นำ 6) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 7) การติดต่อสื่อสาร 8) การใช้เทคโนโลยี (นุชนาด สอนสง และคณะ, 2561, มมป.) และปารณพัตต์ แสนวิเศษ ศึกษาวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนกับ สถานศึกษา ประกอบด้วย รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาประกอบด้วย การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า คณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการ นักเรียน) องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน กลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประชาชนทั่วไปใน ชุมชน หน่วยงานราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาคเอกชนและสถานประกอบการ ศูนย์อำนวยการ เครือข่าย และการมีส่วนร่วมในการระดมทุน 2) กระบวนการมีส่วนร่วม 3) การมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน 5) ยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 6) ผลกระทบของการมีส่วนร่วมของชุมชน 7) บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8) การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน

9) วิธีการเข้ามามีส่วนร่วม และ 10) อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ . 2555, หน้า 69)

จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย นั่นก็คือด้านผลลัพธ์ การบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารต้องเป็นตัวจักรสำคัญ เพราะเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา และประสานความร่วมมือจากองค์กรภายนอก หากมีรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเฉพาะที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม แล้วจะนำไปสู่การยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ประจักษ์ต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยประกอบด้วย

5.3.1 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

5.3.1.1 **โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นกับบริบทของโรงเรียน**

5.3.1.2 โรงเรียนมีรูปแบบเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะผู้เรียนส่วนใหญ่ที่มีความบกพร่องด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นองค์รวมบูรณาการสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน คือ “ฟื้นฟูการเรียนรู้”

5.3.1.3 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ได้รับการบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกตามความต้องการจำเป็นบรรจุในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคลทุกคน

5.3.1.4 โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารเฉพาะที่เอื้อประโยชน์ต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้เรียน โดยจัดตั้งฝ่ายฟื้นฟูสมรรถภาพและสุขอนามัย เพื่อความคล่องตัวสามารถดำเนินการด้านสุขอนามัย สุขภาพ ฟื้นฟูสมรรถภาพได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนสูงสุด

5.3.1.5 โรงเรียนดำเนินการโดยฝ่ายอาคารสถานที่จัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และประสานแหล่งเรียนรู้ภายนอกในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อความต้องการจำเป็นของผู้เรียน มีการปรับปรุงแก้ไขปรับสภาพให้เอื้อประโยชน์สูงสุด

5.3.1.6 โรงเรียนดำเนินการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เช่น ห้องพินคลินิกฟื้นสวอยยิ้มใสในโรงเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะทันตกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คณะทันตกรรม มหาวิทยาลัยเนชั่น และโรงพยาบาลสันทราย บ้านดินอยู่สบายบ้านไม้ยูงดี ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล บ้านบอล สระธาราบำบัด คลินิกรถเข็น ได้รับการสนับสนุนจาก Sapphire Club and friends สวนเกษตรพอเพียงและสมาร์ตฟาร์ม ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิมีชัยวัระไวทยะ บริษัทเชลล์แห่งประเทศไทย บริษัททู คอร์ปอเรชั่นจำกัด และบริษัทเวสเทิร์นดิจิทัล จำกัด เป็นต้น

การนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.3.1.7 ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ (2SIEBN) ให้ละเอียดคำนึงถึงบริบทสถานศึกษาเป็นหลัก

5.3.1.8 จากผลการวิจัยพบว่าเครือข่าย (สิ่งแวดล้อมภายนอก) มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเชิงประจักษ์เป็นองค์กรแห่งความรู้มีความสุขค่อนข้างมาก จึงต้องสร้างเครือข่ายให้หลากหลายทั้งภาครัฐและเอกชน

5.3.1.9 ควรมีการวิเคราะห์ผู้เรียนที่มีความบกพร่อง ความต้องการพิเศษที่หลากหลาย แตกต่างกันเฉพาะบุคคลให้ครอบคลุมถึงความต้องการจำเป็นตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

5.3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารจัดการโรงเรียนในแต่ละด้านตามโครงสร้างการบริหารแบบเชิงลึก

5.3.2.2 ควรนำรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ (2SIEBN) ทดลองใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการประเภทอื่น ๆ

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาเฉพาะทางสำหรับนักเรียนพิการแต่ละประเภท